

**แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน .....นายพลวีร์ บุษากีรติ.....

ตำแหน่งปัจจุบัน .....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า (Wildlife Crime intelligence Center) มีหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแลพัสดุครุภัณฑ์และ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า ในการปฏิบัติการข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า การพัฒนาฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าและเครื่องมือพิเศษ การประสานความร่วมมือและเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่ ในการขับเคลื่อนนโยบาย แนวทาง และยุทธศาสตร์ ของศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมถึงการปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง .....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ผู้ปฏิบัติงานต้องมีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในงานวิชาการ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และตำแหน่งสำหรับหัวหน้างาน ซึ่งต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของ ผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมาก ในงานวิชาการ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาที่ยากมาก

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง ชื่อผลงาน คู่มือการลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธี

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ พฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๖

๓. ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. ความรู้เรื่องพื้นที่อนุรักษ์

๒. ความรู้ทางด้านสัตว์ป่า

๓. ความรู้เรื่องชุมชนรอบพื้นที่อนุรักษ์

๔. ความรู้เรื่องการบังคับการใช้กฎหมายในพื้นที่อนุรักษ์

๕. เทคนิคการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ เพื่อการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ (Smart patrol)

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

คู่มือการลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธีเล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า ซึ่งทำหน้าที่ลาดตระเวนป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งเป็นแนวหน้าในการปกป้องพื้นที่ป่าและสัตว์ป่าในพื้นที่รับผิดชอบของ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ไม่ว่าจะปฏิบัติงานตามอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า จะได้ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งมีแนวทางปฏิบัติในการลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธี โดยจะเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนเป็นหลัก เพื่อลดความบาดเจ็บ การสูญเสียจากการปฏิบัติหน้าที่ และเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์และสัตว์ป่าต่อไป คู่มือการลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธี สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและปฏิบัติการลาดตระเวนป่าของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า เพื่อคุ้มครองป่าและสัตว์ป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และเป็นคู่มือประกอบการฝึกอบรมในหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การคุ้มครอง และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักการสอบสวนคดี ด้านการป่าไม้และสัตว์ป่า หลักการการลาดตระเวนเชิงคุณภาพเพื่อการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ หลักการการวางแผน เป็นต้น

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ คู่มือการลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธีจะแบ่งเนื้อหาเป็นบทต่าง ๆ จำนวน ๖ บท ประกอบด้วย

บทที่ ๑ บทนำ

มีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ โครงสร้างหน่วยงาน คำสั่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบของชุดลาดตระเวน การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎการใช้กำลังและอาวุธตามหลักสากล (Rules of engagement (ROE)) ตั้งแต่การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า การสั่งคำสั่งด้วยวาจา การใช้เทคนิคควบคุมด้วยกายภาพ การใช้เทคนิคตอบโต้อย่างรุนแรง การใช้อาวุธไม่ถึงตาย การใช้กำลังขั้นเด็ดขาด หรือ การใช้อาวุธ เพื่อให้เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่ารู้ว่าตนเองอยู่ในกระบวนการใดของการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

บทที่ ๒ ยุทธวิธี

มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบของการเคลื่อนที่ สัญญาณมือ หลักการปฏิบัติการทางยุทธวิธี การระบุตำแหน่ง ทั้งนี้การเตรียมการก่อนออกปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีการจัดทำหรือเตรียมเอกสารทางธุรการให้เรียบร้อยพร้อมใช้งาน กำลังพลทุกคนต้องตรวจ เตรียมการและซ่อมบำรุงอาวุธ กระสุนและยุทธโศปกรณ์ให้เหมาะสมเพียงพอ และผ่านการตรวจสอบของผู้บังคับบัญชานั้นก็เพื่อให้แน่ใจว่ากำลังพลมีอาวุธยุทธโศปกรณ์พร้อมที่จะปฏิบัติการกิจ

บทที่ ๓ การลาดตระเวน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับการลาดตระเวนและการปฏิบัติทางยุทธวิธีขณะลาดตระเวน เช่น การตั้งฐานลาดตระเวนซึ่งเหมาะสมกับการตั้งรับและระวังป้องกันรวมทั้งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยเหนือได้ การลาดตระเวนฝ่ายเราต้องเป็นฝ่ายริเริ่มดำเนินกลยุทธ์ อาทิ การลวง การพราง การซุ่มตรวจ ดักตรวจและซุ่มโจมตีจึงจะทำให้ฝ่ายเราได้เปรียบ ในขณะที่ปะทะต้องใช้รูปแบบเปิดที่สัมพันธ์กับภูมิประเทศเพื่อให้มีอำนาจการยิงสูง สำหรับการซุ่มโจมตีควรมีผู้บังคับบัญชารับผิดชอบเพียงคนเดียว มีการวางตัว ณ จุดซุ่มให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ จัดวางอำนาจการยิงให้ครอบคลุมพื้นที่สังหาร กำลังพลทุกคนเข้าใจหน้าที่ของตนเองอย่างดี มีการควบคุมแสง เสียง ควัน มิให้เกิดขึ้นตลอดการซุ่ม มีการซักซ้อมก่อนปฏิบัติจริง มีแผนเมื่อถูกต่อต้านหรือตอบโต้การซุ่มโจมตี

บทที่ ๔ การค้นและการตั้งด่านตรวจ

มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นตัวและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ตั้งด่านตรวจการค้นรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ การค้นตัวบุคคลนั้น ให้สังเกตพฤติกรรมบุคคล การสอบถามเบื้องต้น การตรวจสอบเอกสารบุคคลทางราชการ เช่น บัตรประชาชน ใบอนุญาตขับรถ เป็นต้น สำหรับวัตถุประสงค์ของการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ หรือจุดสกัด นั้น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และสัตว์ป่า ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ

บทที่ ๕ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

มีเนื้อหาประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการสถานที่เกิดเหตุ และการสัมภาษณ์ผู้ต้องสงสัย เนื่องจากคดีเกี่ยวกับสัตว์ป่าส่วนใหญ่จะเกิดในพื้นที่ป่าซึ่งยากต่อการเดินทางเข้าไปถึง ต้องรอคอยพนักงานสอบสวนหรือตำรวจพิสูจน์หลักฐาน บางครั้งพยานหลักฐานอาจถูกทำลายหรือลบเลือนจากสภาพธรรมชาติ เช่น ฝนตก หรือการเน่าเปื่อยของซากสัตว์ป่า เป็นต้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรที่จะได้รับการฝึกให้สามารถเก็บรวบรวมวัตถุพยาน เพื่อประโยชน์ในการตรวจและรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุคดีสัตว์ป่าเพื่อทำการค้นหาวัตถุพยาน หาสาเหตุการตายของสัตว์ป่าโดยชุดลาดตระเวนจะเข้าสู่พื้นที่ที่เกิดเหตุ จะทำการค้นหาอย่างช้าๆและเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อควบคุมดูแลพื้นที่และค้นหาวัตถุพยาน โดยจะต้องปฏิบัติตามกระบวนการสถานที่เกิดเหตุ ตามขั้นตอนคือ ป้องกันรักษาสภาพที่เกิดเหตุ การค้นหาและทำความเข้าใจจุด ทำแผนที่แสดงที่เกิดเหตุ ถ่ายภาพ เก็บวัตถุพยานและรักษาสภาพไม่ให้ข้อมูลหายไ้กับการเสื่อม และจัดการส่งต่อวัตถุพยาน (chain of custody of evidence)

สำหรับการสอบปากคำหรือการสัมภาษณ์ผู้ต้องสงสัยโดยการแบ่งขั้นตอนการซักถามผู้ต้องสงสัย ออกเป็นการวางแผนและการเตรียมการ ทั้งการเตรียมร่างกาย เตรียมการเกี่ยวกับคดี และเตรียมการเรื่องสภาพทางจิตใจ (Planning and Preparation) การผูกไมตรีและการอธิบาย (Engage and Explain) การเปิดโอกาสให้ผู้ต้องสงสัยเล่าเหตุการณ์หรือตอบคำถาม (Account) การจบการซักถาม (Closure) และการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนของ “การสัมภาษณ์เพื่อหาความจริง” (Investigative Interview) เป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น แนวคิดและปรัชญาที่เป็นรากฐานของวิธีการนี้ คือ การสอบสวนโดยยึดหลักการ “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์”

บทที่ ๖ การปฏิบัติเมื่อพบภัยคุกคาม

มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ เมื่อตรวจพบพื้นที่บุกรุก การทำไม้ การล่าสัตว์ป่า การสรุปรายงานผลการลาดตระเวน เมื่อพบบุคคลมีพฤติกรรมต้องสงสัยทำการตอบโต้ได้อย่างฉับไว นอกจากการใช้ยุทธวิธีในการลาดตระเวนเมื่อพบภัยคุกคามต่างๆแล้ว เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบการลาดตระเวนลาดตระเวนเชิงคุณภาพ หรือ SMART Patrol ซึ่งเป็นการลาดตระเวนพื้นฐานที่สุดของพื้นที่อนุรักษ์ในการรับมือภัยคุกคาม ที่มีการบันทึกตำแหน่ง และร่องรอยหลักฐานที่พบทั้งหมดตลอดเส้นทางลาดตระเวน ด้วยจีพีเอส และกล้องบันทึกภาพ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ อีกทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ลาดตระเวนฝึกการวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินสถานการณ์ภัยคุกคาม และรายงานในการประชุมประจำเดือน และแลกเปลี่ยน

ความคิดความเห็นร่วมกับหัวหน้าเขตฯ หรือผู้ช่วยที่รับผิดชอบ นำมาซึ่งการวางแผนรับมือ หรือกำหนดความถี่ หรือเส้นทางลาดตระเวนเข้าสู่จุดที่สื่อเค้าว่าจะมีภัยคุกคามสูงจากหลักฐานที่พบ

การเขียนคู่มือในการปฏิบัติงานมีลักษณะเดียวกับการเขียนตำราทางวิชาการ จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการ ๓ ประการ คือ ประการแรกต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ประสงค์ที่สองต้องรู้ว่าเขียนเพื่อใคร และสุดท้ายคือ ต้องรู้ว่า เขียนอย่างไร ผู้อ่านจึงจะเข้าใจ มีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

๑ เลือกหัวข้อเนื่องจาก กระบวนการคิด จินตนาการ ประสบการณ์ และมีเป้าหมาย ความเป็นมาความจำเป็น ต้องหาตัว Keyword ของชื่อเรื่องแล้วเอามาอธิบายความเป็นมาของงานนั้น ว่าสำคัญอย่างไร หากไม่มีงานนี้จะมีผลกระทบอย่างไร เมื่อมีผลกระทบดังกล่าว เราจึงสนใจที่จะทำคู่มือ โดยยึดหลัก ทำไมเราจึงทำเรื่องนี้ ทำแล้วได้อะไร สรุปสิ่งที่ต้องทำคู่มือหรือทำอะไร

๒ รวบรวมองค์ความรู้จากทฤษฎีและประสบการณ์ หรือ การจัดการความรู้ หรือ KM : Knowledge Management คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

๓ ระดมสมองระดมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง นำหัวเรื่องแตกประเด็นรองและประเด็นย่อยให้เชื่อมโยงกัน โดยการหาสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ แล้วนั้น และต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า สาเหตุทั้งหมดเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และไม่มีสาเหตุใดที่ตกหล่นไป โดยใช้ชุดคำถามว่า “ทำไม” เพื่อให้สาเหตุแคบลง และ “ดังนั้น” ในการตรวจสอบผลลัพธ์ หากมีช่องว่างระหว่างสาเหตุต่าง ๆ ให้ทำการปรับแก้ไข หรือเพิ่มเติมให้แน่ใจว่า สาเหตุทั้งหมดเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและไปในทิศทางเดียวกัน

๔ การเขียนโครงร่าง (Outlining) เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญก่อนลงมือเขียน โดยนำความรู้ที่เกี่ยวข้องมาจัดกลุ่มแบ่งบทตามเนื้อหาจากการระดมสมอง เพราะช่วยให้ผู้เขียนจัดลำดับความคิด และวางโครงร่างของเนื้อหาที่จะเขียนได้ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น

๕ การเขียนคู่มือ โดยการเขียนบทนำ รายละเอียดของแต่ละประเด็น รวบรวม การสรุปเนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ เนื้อหาจะครอบคลุมขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงาน ในเรื่องที่น่ามาจัดทำคู่มือตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายอย่างละเอียด ซึ่งผู้ที่อ่านคู่มือสามารถนำไปปฏิบัติได้ อาจมีแผนภูมิ (Flow-chart) ประกอบ

๖ จัดทำคู่มือเป็นรูปเล่ม เพื่อให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานทราบและเข้าใจว่าควรทำอะไรก่อนและหลัง ควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อใดกับใคร ผู้ปฏิบัติงานไม่เกิดความสับสนสามารถเริ่มปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและ ลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน ลดข้อผิดพลาดจากการทำงานที่ไม่เป็นระบบ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงาน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานทราบรายละเอียด และทำงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

ได้คู่มือการตลาดตระเวนป่าเชิงยุทธวิธี จำนวน ๑ เล่ม

เชิงคุณภาพ

ความถูกต้องของเนื้อหาในคู่มือการตลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธีสอดคล้องกับหลักวิชาการทางยุทธวิธีการตลาดตระเวน เทคนิคการตลาดตระเวนเชิงคุณภาพ และการจัดการพื้นที่อนุรักษ์

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑ ได้คู่มือการตลาดตระเวนป่าทางยุทธวิธี เป็นประโยชน์ในการวางแผนและปฏิบัติการตลาดตระเวนป่าของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า เพื่อคุ้มครองป่าและสัตว์ป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

๒ เป็นคู่มือประกอบการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์การคุ้มครอง และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรการสืบสวนดำเนินคดีด้านการป่าไม้และสัตว์ป่า หลักสูตรการตลาดตระเวนเชิงคุณภาพเพื่อการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ เป็นต้น

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

เนื่องจาก การเขียนคู่มือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายนำมาประยุกต์ใช้กับงานของเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ตลาดตระเวนป่า มีความเกี่ยวข้องกับการตลาดตระเวนและการบังคับใช้กฎหมาย จึงต้องอ้างอิงองค์ความรู้และวิธีปฏิบัติจากหลายหน่วยงานที่มีการตลาดตระเวน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชจะเข้ารับการฝึกอบรมการตลาดตระเวนหลายหลักสูตรหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดมาตรฐานในการตลาดตระเวน

๙. ข้อเสนอแนะ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรจัดกำหนดมาตรฐาน การตลาดตระเวนป่า และการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ในแบบเดียวกัน โดยเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

จัดพิมพ์และเผยแพร่ตามอุทยานและเขตรักษาพันธุ์ ทุกแห่งรวมทั้งเผยแพร่ทางไฟล์ดิจิทัลให้กับผู้สนใจ

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

ไม่มี

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ผู้ขอประเมิน

(.....นายพลวิทย์..บุชาเกียรติ.....)

วันที่.....๒...../.....มกราคม...../.....๒๕๖๗.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
(.....)

(ตำแหน่ง).....
วันที่...../...../.....

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) .....
(นายอรรถพล เจริญชันษา)

(ตำแหน่ง).....
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
วันที่ ๒๖ / ๗.๓ / ๖๗

(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีการรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A4

**แบบการเสนอข้อเสนอนโยบายการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

---

๑. เรื่อง ..การจัดทำฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่า.....

---

๒. หลักการและเหตุผล

จากรายงาน UNEP-INTERPOL ๒๐๑๖ : การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม ระบุว่าการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายมีมูลค่าประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี เป็นเครือข่ายที่ซับซ้อนมีการลักลอบค้าสัตว์ป่าข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า (Wildlife Crime Intelligence Center : WCC) เป็นหน่วยงานภายในขึ้นตรงกับอธิบดีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และยุทธศาสตร์ ในการบริหารจัดการศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ปฏิบัติการข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า สนับสนุนและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสัตว์ป่า เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน แลกเปลี่ยนข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านสัตว์ป่าอย่างบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ เข้าถึงและรวบรวมฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมสัตว์ป่าของหน่วยงานภายในกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงบูรณาการฐานข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ มีการติดตามและรายงานข่าวกรองสถานการณ์ด้านอาชญากรรมสัตว์ป่า รับผิดชอบดำเนินงานของเครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่าแห่งประเทศไทย (Thailand Wildlife Enforcement Network: Thailand-WEN) และเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอาชญากรรมสัตว์ป่า

ปัจจุบันศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่าอยู่ระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าซึ่งดำเนินการไปในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและภารกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเพื่อการเข้าถึงบริหารข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องตามลำดับชั้นความลับ เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอและข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๓.๑ บทวิเคราะห์

ฐานข้อมูลอาชญากรรมต่อสัตว์ป่าเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่ใช้ในการต่อสู้กับการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าอย่างผิดกฎหมาย ฐานข้อมูลเหล่านี้รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมสัตว์ป่า โดยให้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถใช้เพื่อแจ้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ต่อไปนี้เป็นคุณลักษณะหลักบางประการของฐานข้อมูลอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า

๓.๑.๑ การรวบรวมข้อมูล: ฐานข้อมูลรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่กระจัดกระจายในปริมาณมาก และมีความแตกต่างของข้อมูลและวิธีการจัดเก็บ ขึ้นความลับของแต่ละหน่วยงานในกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษา ข้อมูลนี้อาจรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของอาชญากรรม ชนิดที่เกี่ยวข้อง สถานที่ที่เกิดอาชญากรรม และบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล: ฐานข้อมูลใช้ซอฟต์แวร์ที่ซับซ้อนในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม การวิเคราะห์นี้สามารถระบุแนวโน้มและรูปแบบของอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า เช่น ประเภทของอาชญากรรมที่พบบ่อยที่สุด ชนิดพันธุ์ที่อ่อนแอที่สุด และเส้นทางการค้ามนุษย์ที่ดำเนินการมากที่สุด

๓.๑.๓ การแสดงภาพ: ฐานข้อมูลสามารถใช้เพื่อสร้างแผนที่ แผนภูมิ และการแสดงภาพอื่นๆ ที่ทำให้ข้อมูลเข้าถึงและเข้าใจได้มากขึ้น สิ่งนี้สามารถช่วยสื่อสารประเด็นที่ซับซ้อนของอาชญากรรมต่อสัตว์ป่าไปยังผู้ชมในวงกว้างได้

๓.๑.๔ การแบ่งปันข่าวกรอง: ฐานข้อมูลสามารถใช้เพื่อแบ่งปันข้อมูลระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้กับอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า สิ่งนี้สามารถช่วยปรับปรุงการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย กลุ่มอนุรักษ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

ดังนั้นหากกรมอุทยานแห่งชาติมีการพัฒนาฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าที่สมบูรณ์ ข้อมูลเป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว มีลำดับชั้นความลับที่รัดกุม จะเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับสัตว์ป่าได้เป็นอย่างดี

๓.๒ แนวคิด

แนวคิดในการจัดทำฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่า มีดังนี้

๓.๒.๑ จุดประสงค์ของ "ฐานข้อมูลใหม่เกี่ยวกับอาชญากรรมคดีสัตว์ป่า (Wildlife Crime Database - WCD)" คือ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลที่ส่งออก การนำข้อมูลไปจัดเก็บไว้ในที่เดียวกัน และลดเวลาที่ใช้ในการค้นคว้าและเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิดและอาชญากรรม

๓.๒.๒ ฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก คือ

-ฐานข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลตัวเลข เช่น จำนวนอาชญากรรม มูลค่าของสัตว์ป่าที่ถูกลักลอบล่า และจำนวนผู้ถูกจับ

-ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อความ เช่น คำอธิบายของอาชญากรรม ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ และข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายอาชญากร

๓.๒.๓ ข้อมูลอาชญากรรมคดีสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะถูกรวบรวมจากฐานข้อมูลที่มีอยู่หลายฐานข้อมูล และจัดเก็บที่ส่วนกลางในฐานข้อมูล i๒/iBase โดยฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นจะครอบคลุมทุกประเภทของอาชญากรรมสัตว์ป่า ทั้งการล่าสัตว์ การค้าสัตว์ป่า ครอบครองสัตว์ป่าผิดกฎหมาย การลักลอบนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่า การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และอื่นๆ

-มีข้อมูลครบถ้วน ข้อมูลในฐานข้อมูลควรครบถ้วนและถูกต้อง ครอบคลุมรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชญากรรมสัตว์ป่า ตัวอย่างของข้อมูลที่สามารถเก็บไว้ในฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่า มีดังนี้

ข้อมูลทั่วไป เช่น ชื่อคดี สถานที่เกิดเหตุ วันที่เกิดเหตุ ชนิดของสัตว์ป่า ปริมาณสัตว์ป่า

ข้อมูลผู้กระทำความผิด เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อาชีพ สัญชาติ

ข้อมูลพยาน เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อาชีพ ข้อมูลที่เห็นหรือได้ยิน

ข้อมูลหลักฐาน เช่น ภาพถ่าย วิดีโอ เอกสารหลักฐาน

-มีความทันสมัย ข้อมูลในฐานข้อมูลควรได้รับการอัปเดตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สะท้อนสถานการณ์ ปัจจุบันของอาชญากรรมสัตว์ป่า

-มีระบบความปลอดภัยที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

๓.๓.๔ การนำฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่ามาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยเพิ่มโอกาสในการจับกุม และดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมาย และช่วยให้สามารถป้องกันและลดปัญหาการค้าสัตว์ ป่าได้อย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารแนะนำวิธีการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure – SOP) โดยรวบรวมคำแนะนำโดยละเอียด (พร้อมการถ่ายรูปหน้าจอตามความเหมาะสม) ดังต่อไปนี้ ขั้นตอนการนำเข้า ขั้นตอนการส่งออก คำแนะนำในการเข้าถึงที่มีการควบคุม ความถี่/ตารางการส่ง ข้อมูล การใช้แบบสอบถามที่ตั้งไว้ล่วงหน้า ขั้นตอนการเผยแพร่ ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ก่อนที่จะถูกลบทิ้ง แบบอัตโนมัติ (The weeding rules) ขนาดและขอบเขตของการนำร่อง (Pilot) และขั้นตอนการแจ้งปัญหา ในช่วงนำร่อง (Pilot) เป็นต้น

๓.๓ ข้อเสนอและข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามและป้องกันอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า อย่างไรก็ตาม ฐานข้อมูลเหล่านี้มักมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของปัญหาได้อย่าง ถูกต้อง ดังนี้

๓.๓.๑ ความครอบคลุมของข้อมูล ฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่ามักครอบคลุมเฉพาะคดีที่ได้รับการ จับกุมและดำเนินคดีเท่านั้น ส่งผลให้ข้อมูลในฐานข้อมูลอาจไม่สะท้อนถึงจำนวนคดีอาชญากรรมสัตว์ป่าทั้งหมด ที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากยังมีคดีจำนวนมากที่ไม่ถูกจับกุมหรือดำเนินคดี

๓.๓.๒ ความถูกต้องของข้อมูล ข้อมูลในฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากข้อมูลมักถูกรวบรวมจากแหล่งต่างๆ เช่น ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ข้อมูลจากองค์กร อนุรักษ์ และข้อมูลจากสื่อมวลชน ซึ่งแต่ละแหล่งอาจมีวิธีการรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ข้อมูลในฐานข้อมูลอาจมีความล่าช้า เนื่องจากอาจต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ

๓.๓.๓ ความทันสมัยของข้อมูล ข้อมูลในฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่ามักล้าสมัย เนื่องจากฐานข้อมูล มักได้รับการอัปเดตข้อมูลไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้ข้อมูลในฐานข้อมูลอาจไม่สะท้อนถึงสถานการณ์ปัจจุบันของ ปัญหาอาชญากรรมสัตว์ป่า

ข้อจำกัดเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าในการติดตามและป้องกันอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงฐานข้อมูลเหล่านี้ให้มีความครอบคลุมถูกต้อง และทันสมัยมากขึ้น โดยอาจดำเนินการดังนี้

-พัฒนาแนวทางในการรวบรวมข้อมูล ควรมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าที่ชัดเจนและครอบคลุม เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น

-ปรับปรุงกระบวนการบันทึกข้อมูล ควรปรับปรุงกระบวนการบันทึกข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัยมากขึ้น

-เพิ่มช่องทางในการรายงานข้อมูล ควรเพิ่มช่องทางในการรายงานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่า เพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้มากขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังควรมีการเผยแพร่ข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าในส่วนที่เปิดเผยได้ให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อสัตว์ป่า

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ มีฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่า

๔.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สามารถระบุแนวโน้มและรูปแบบของอาชญากรรมเกี่ยวกับสัตว์ป่า กำหนดเป้าหมายการสืบสวน พัฒนากลยุทธ์การป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งปรับปรุงความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อสู้กับอาชญากรรมเกี่ยวกับสัตว์ป่า

๔.๓ ผู้บริหารสามารถทราบข้อมูลสรุปในภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ สั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างทัน่วงที

๔.๔ เป็นฐานข้อมูลนำร่องในการเชื่อมต่อข้อมูลอาชญากรรมด้านอื่น เช่น การบุกรุกที่ดิน การทำไม้ และคดีด้านสิ่งแวดล้อมอื่นต่อไป

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑. ผลผลิต(Output) มีฐานข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่มีข้อมูลเป็นปัจจุบัน

๕.๒. ผลลัพธ์(Outcome) ข้อมูลอาชญากรรมสัตว์ป่าถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารและสนับสนุนการปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ลงชื่อ) .....

(.....นายพลวีร์...บุชาเกียรติ.....)

วันที่...๒...../.....มกราคม...../.....๒๕๖๗.....

ผู้ขอประเมิน